

Javno preduzeće »Šume Tuzlanskog Kantona«
dioničko društvo Kladanj

Ulica Fadila Kurtagića br. 1, 75280 KLADANJ
Tel., centrala: 035 621 212, fax: 035 621 075

e-mail: jpsumetk@bih.net.ba

Šume visoke zaštitne vrijednosti (HCVF) na ŠPP “SPREČKO”

... sa nama u suživot sa prirodom !

U v o d

U Bosni i Hercegovini je u toku implementacija razvijanja državnih standarda za održivo gospodarenje šumama i certifikacija šuma kao komponenta Projekta razvoja i konzervacije šuma (FDC), JP „Šume TK,, DD Kladanj je odlučilo da izvrši nezavisno testiranje na principe i standarde *Forest Stewardship Council* (FSC) međunarodne mreže koja promoviše odgovorno gazdovanje šumskim resursima širom svijeta .

Državna radna grupa je odobrila Finalni nacrt nacionalnih standarda za održivo upravljanje šumama i certifikaciju šuma po FSC modelu certifikacije i iste uputila vijeću FSC na odobravanje Državnih standarda .

Prema standardima FSC testirana su tri šumsko-gospodarska područja u BiH za koje su dobiveni certifikati od strane vijeća FSC .

Cilj Projekta certifikacije šuma sa kojima gospodari preduzeće je:

- potvrditi stogodišnju tradiciju u održivom gospodarenju sa šumama,
- približiti šumu kao ekosistem široj populaciji stanovništva s obzirom na veće socio – ekološke zahtjeve,
- **izdvojiti i zaštititi površine šume pomoću „Alata za šume visoke zaštitne vrijednosti (HCVF),**
- zadovoljiti zahtjeve kupaca šumskih drvnih sortimenata za certificiranim drvetom.

Šume visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV) - (High Conservation Value Forests- HCVF)

Sve šume sadrže okolinske i socijalne vrijednosti. Te vrijednosti mogu biti globalno, regionalno ili lokalno važne, ali kada se neka od tih vrijednosti smatra izuzetno važnom šuma se može definisati kao šuma visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV). To podrazumjeva da se u ovim šumskim područjima treba vršiti prikladno gazdovanje kako bi se sačuvale i unaprijedile postojeće vrijednosti. Šuma visoke zaštitne vrijednosti može biti mali dio velikog šumskog područja (na primjer: izvorište pitke vode za neko selo, tresetište, močvara, ili mala površina nekog drugog rijetkog ekosistema). U drugim slučajevima to može biti veliko šumsko područje (na primjer: šume koje sadrže nekoliko ugroženih vrsta koje se rasprostiru na velikoj površini ili područje izražene pejzažne raznolikosti). Bilo koji tip šume, visoka ili niska, prirodna ili vještački zasad, može potencijalno biti šuma visoke zaštitne vrijednosti, jer se njihov izbor oslanja na prisustvo jedne ili više izabranih vrijednosti (na primjer, plantaže introdukovanih četinara podignute radi snabdjevanja drvetom industrija celuloze mogu postati

šume visoke zaštitne vrijednosti, ako njihove rekreativne ili druge sociološke vrijednosti postanu primarne). Slično je i sa šumskim kulturama ili niskim degradiranim šumama koje čuvaju tlo od spiranja i erozije.

Koncept šuma visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV) prvobitno je razvio Forest Stewardship Council (FSC) za potrebe certifikacije (štampan je prvi put 1999. godine) i bio je dio programa realizacije međunarodnih konvencija o zaštiti šuma. U načelu 9. FSC certifikacije⁴ preduzeća šumarstva trebaju identifikovati svaku visoko zaštitnu vrijednost (VZV) koja se nalazi unutar njihovog područja, gazdovati njima u cilju očuvanja ili unapređenja tih vrijednosti, konsultovati sve zainteresirane strane, te kontrolisati uspješnost ovog načina gazdovanja.

Prema FSC definiciji visoko zaštitne vrijednosti obuhvataju i izuzetne ekološke atribute i ekosistemske proizvode i socijalne funkcije. Identifikovanje šumskih područja koja sadrže ove specifične vrijednosti je prvi korak u razvoju ovog koncepta, a suštinu čini prepoznavanje visokih zaštitnih vrijednosti, njihova zaštita i monitoring. Menutim, ovo ne znači da se svaka šuma koja sadrži neku specifičnu visoko zaštitnu vrijednost mora izdvojiti i tako tretirati. Na primjer, neka specifična zaštitna vrijednost šume može se izostaviti ukoliko je ona značajno prisutna u susjednim područjima (preduzećima šumarstva). Ipak, i u ovim slučajevima se preporučuje da se sve specifične vrijednosti nekog područja obilježe i unesu u planove gazdovanja sa uputstvima o njihovoj zaštiti.

TIPOVI ŠUMA VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI PREMA FSC

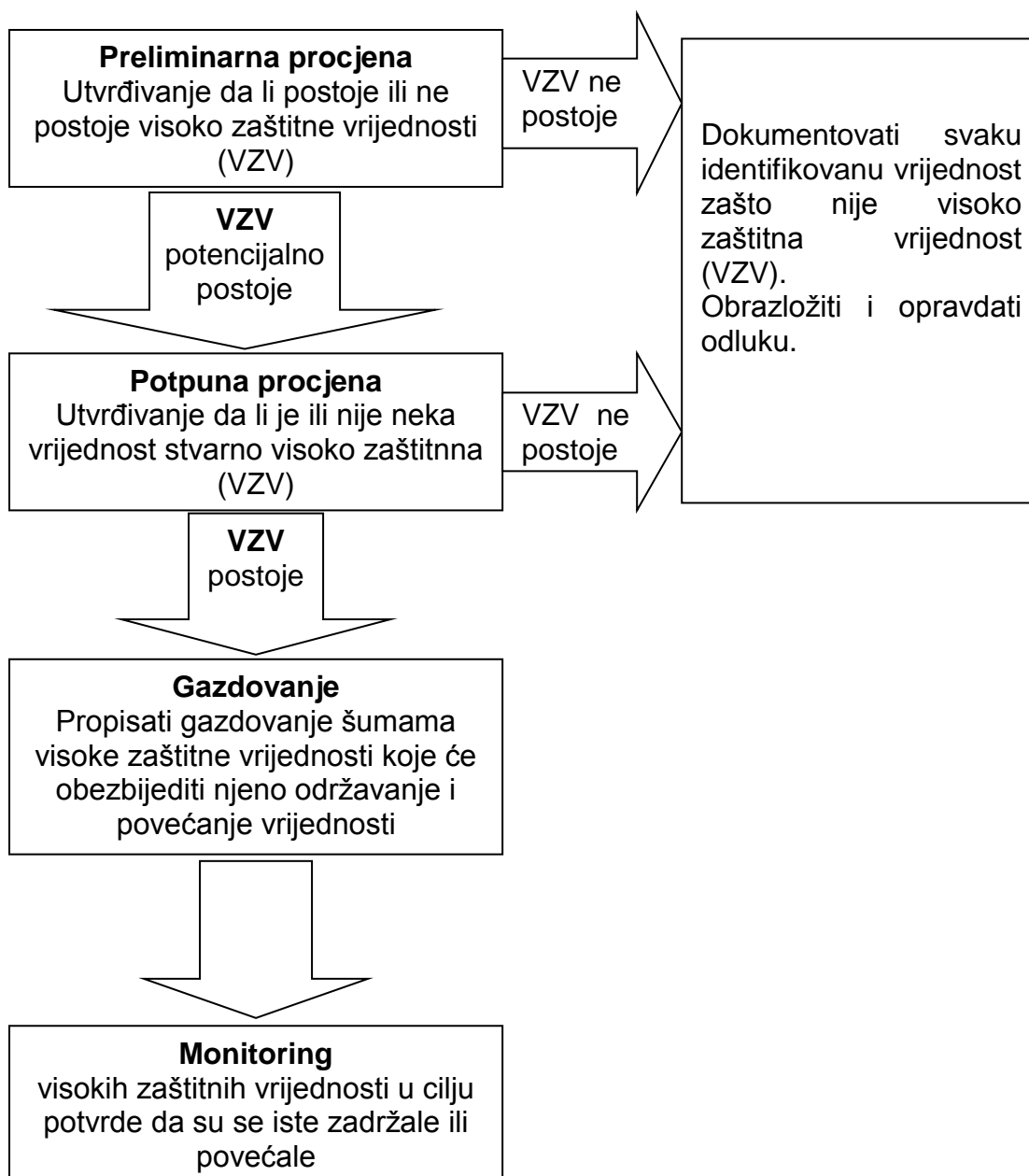
Forest Stewardship Council (FSC) je definisao slijedećih šest kategorija visoke zaštitne vrijednosti:

HCV – 1: područja koja na globalnom, regionalnom ili državnom nivou sadrže važne koncentracije biodiverziteta   HCV – 2: velike šumske površine nivoa krajolika značajne na globalnom, regionalnom i državnom nivou   HCV – 3: područja koja sadrže ekosisteme koji su rijetki, u opasnosti ili ugroženi   HCV – 4: područja koja pružaju osnovne prirodne koristi u kritičnim situacijama   HCV– 5: područja neophodna za zadovoljavanje osnovnih potreba lokalnih zajednica   HCV – 6: područja značajna za tradicionalni kulturni identitet lokalnih zajednica

Metodika izdvajanja šuma visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV)

Za izdvajanje šuma visoke zaštitne vrijednosti korištena je metodika koje je prikazana na šemi br 1.

Šema 1. Postupak za identificiranje i gazdovanje šumama visoke zaštitne vrijednosti

Tipovi šuma visoke zaštitne vrijednosti na ŠPP-u „SPREČKO“

VZV-1 Šumska područja koja sadrže globalno, regionalno ili državno važne koncentracije biodiverziteta

1 a- Zaštićena područja

Zaštićeni pejzaž „Konjuh“

A) Obrazloženje

Za identifikacije VZV po ovom kriteriju dolaze u obzir samo zaštićena područja koja su ustanovljena pravnom odlukom u vremenu procjene.

Obzirom da je na dijelovima područja ŠG „Sprečko“ i ŠG „Konjuh“, ustanovljeno, od strane Skupštine TK zaštićeno područje- zaštićeni pejzaž (7.12.2009.god. proglašen Zakon o proglašenju dijela područja planine Konjuh zaštićenim pejzažom „Konjuh“, sl. novine TK 13/09), to je ispunjen glavni uslov za davanje zakonom obuhvaćenim šumama visoku zaštitnu vrijednost.

B) Definicija, prag, identifikacija i gazdovanje

- Definicija

U članu 2. Zakona o proglašenju dijela područja planine Konjuh zaštićenim pejzažom „Konjuh“, je definisano da je :

(1) Zaštićeni pejzaž je kopneno područje nastalo međusobnim djelovanjem prirode i čovjeka sa izuzetnim estetskim, ekološkim i/ili kulturnim vrijednostima i sa velikom biološkom raznolikošću.

(2) Zaštićeni pejzaž utvrđuje se s ciljem:

a) održavanja usklađenosti međusobnog djelovanja prirode i kulture putem zaštite pejzaža i tradicionalnog korištenja zemljišta, građenja, te društvenih i kulturnih manifestacija,

b) izvođenja ekonomskih aktivnosti u skladu sa prirodom i očuvanjem kulturnog sistema zajednica,

c) održavanja raznolikosti pejzaža i staništa, srodnih vrsta i ekosistema,

d) eliminisanja i sprečavanja korišćenja zemljišta i aktivnosti koje nisu u skladu sa ciljevima upravljanja i omogućavanja rekreacije i turizma koje odgovora kategoriji područja,

e) podsticanja naučnih i edukativnih aktivnosti za dobrobit stanovništva za duži vremenski period,

f) učešća javnosti u zaštiti okolice Zaštićenog pejzaža,

g) omogućavanja beneficija kroz osiguranje prirodnih izvora (kao što su šume i ribe) i usluga (kao što su čista voda ili prihodi od turizma u cilju održive upotrebe tog područja) za lokalnu zajednicu.

- Prag

Obuhvat zaštićenog pejzaža je definisan Zakonom. U gospodarskoj jedinici „Oskova“ koja pripada ŠPP „Sprečko“ zonom A1 obuhvaćeno je **1.654,71 ha**, zonom A2 **534,00 ha**, zonom C1 **201,55 ha**

- Identifikacija

Zakon o proglašenju dijela područja planine Konjuh zaštićenim pejzažom „Konjuh“ Sl. novine Tuzlanskog kantona 13/09 od 7.12.2009.god.

- Gazdovanje

U poglavlju V Zakona o proglašenju su propisane mjere zaštite i ograničenja u gazdovanju šumama

U prvoj zaštićenoj zoni (zoni A) dozvoljene aktivnosti su:

- sječa stabala uzgojno-sanitarnog karaktera u cilju očuvanja i unapređenja zdravstvenog stanja sastojina, koju vrše kantonalno šumsko-privredno društvo i vlasnici privatnih šuma u skladu sa važećim propisima i Planom upravljanja,

U drugoj zaštićenoj zoni (zoni B) dozvoljene aktivnosti su:

- sječa u skladu sa šumskoprivrednom osnovom, koju vrše kantonalno šumsko-privredno društvo i vlasnici privatnih šuma u skladu sa važećim propisima i Planom upravljanja,

U trećoj zaštićenoj zoni (zoni C) dozvoljene aktivnosti su:

- sječa šume u skladu sa šumsko-privrednom osnovom, koju vrše kantonalno šumsko-privredno društvo i vlasnici privatnih šuma u skladu sa važećim propisima i Planom upravljanja,

-Monitoring

Za ovu kategoriju ne treba monitoring jer se podrazumijeva da će granice područja ostati u definiranim zakonom unutar kojega se nalaze svi potrebni detalji.

Upravljanje Zaštićenim pejzažom povjerava se Javnoj ustanovi Zaštićeni pejzaž „Konjuh“, koju osniva Skupština Tuzlanskog kantona, a nadzor nad provođenjem odredbi Zakona i propisa donesenih na osnovu zakona vrši Ministarstvo. Poslove inspekcijskog nadzora vrši kantonalni inspektor zaštite okolice i prirode.

VZV-4: Šumske oblasti koje obezbjeđuju osnovne prirodne usluge u kritičnim situacijama

Ovdje je riječ o funkcijama šuma koje su indirektno, ali životno značajne za čovjeka. U pitanju je širok spektar različitih ekosistemskih koristi zbog čega se ova vrijednost dijeli u tri dijela:

- a) Šume važne za opskrbu vodom

- b) Šuma važne za zaštitu od erozije i
- c) Šume koje pružaju protiv požarnu zaštitu

4a-Šume važne za opskrbu vodom

Ovaj kriterij je razvrstan na tri podkriterija: jedinstveni izvori (vrela) vode za piće, šume ključne za vodosnabdijevanje naselja i zaštitu vodnih objekata i šume sa ključnim uticajem na poljoprivredu i ribarstvo

Šume ključne za vodosnabdijevanje naselja i zaštitu vodnih objekata

A) Obrazloženje

U ovu kategoriju spadaju šume koje štite vodene akumulacije bez obzira na njihovu namjenu i vodene tokove koji nisu u funkciji snabdijevanja pitokom vodom stanovništva.

Uz sjeverozapadnu obalu vještačke akumulacije jezera Modrac, na području **Kiseljaka (općina Tuzla) i Bokavičkog brda (općina Lukavac) u GJ „Majvica-Jala“** nalazi se relativno uzak pojas šuma koje štite ovu obalu akumulacije.

Geološku podlogu uglavnom čine peridotitsko-serpentinitske stijene koje su vrlo slabo propusne za vodu, tako da su zemljišta obrazovana na njima (naročito plitka na većim nagibima) vrlo podložna površinskim erozijama.

U dosadašnjem gazdovanju sa šumama na ovom prostoru se uzimao u obzir njihov zaštitni karakter tako da su se vršile sječe samo sanitarnog i uzgojnog karaktera.

Osim odjela 57 i 58 koji teritorijalno pripadaju općini Tuzla i koji su uređeni, na njih se veže kompleks od 108 ha borovih i hrastovih šuma, koji teritorijalno pripada općini Lukavac, koji nije uređen odnosno nikada nisu vršena taksaciona mjerenja niti je izvršeno definisanje postorne podjele na odjele i odsjeke.

Osim idvajanja ovih šuma po kriterijima zaštite vodnih objekata one imaju uslove za izdvajanje kao turističko-rekreaciona područja obzirom da se već odavno koriste za ove namjene. Prostornim planom Općine Tuzla za 2006-2026.god. , površine koje zahvataju odjeli 57 i 58 je predviđen za rekreacionu zonu.

B) Definicija, prag, identifikacija i gazdovanje

- Definicija

Sastojine kojima se daje karakter VZV su opisane kao gazdinske klase: 3410- Šumske kulture četinarara na staništu hrastovih šuma na različitim zemljištima (odsjek 58a); 4205- Izdanačke šume hrasta kitnjaka (čiste i sa drugim lišćarima) na dubokom kiselo-smeđem zemljištu na silikatnim i/ili silikatno-karbonatnim supstratima (odsjeci 57a i b te 58 b,c,d i e)

U oba odjela su prisutne velike površine koje se vode kao uzurpacije a koje su sličnog sastava kao i sastojine g.k. 4205. U odjelu 57 kao uzurpacije se vode četiri površine (odsjeci d,e,f i g) ukupne površine 56,0 ha a u odjelu 58 dvije površine (odsjeci f i g) ukupne površine 32,7 ha.

U prostoru koji pripada općini Lukavac tzv. neuređeno područje koje ima površinu oko 108 ha najveći dio zauzimaju borove šume i kitnjakove izdanačke šume.

- Prag

Opština	odjel	odsjek	površina u ha
Tuzla	57	a	27,9
		b	2,2
		c	0,4
		d	1,6
		e	26,0
		f	11,0
		g	17,4
	Σ	83,7	
	58	a	9,6
		b	19,5
		c	11,6
		d	2,2
		e	8,1
		f	32,2
g		0,5	
Σ		86,5	
Lukavac	NP		108,0
Σ Σ			278,2

- Identifikacija

Zakon o šumama TK u članu 18 predviđa mogućnost izdvajanje šuma sa posebnom namjenom u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH br. 33/03) i Zakonom o zaštiti prirode TK (Službene novine TK br. 10/04). Prostorni plan Općine Tuzla 2006-2026 (u fazi donošenja).

- Gazdovanje

Gozdovanje šumama, na ovom prostoru, treba da karakteriše potreba održanja stabilnosti ekosistema. Za sastojine u odjelima 57 i 58 GJ Majeвица-Jala predviđen je, za izdanačke šume sistem gazdovanja koji će omogućiti postepeno prevođenje u visoke šume. Ovaj način podrazumijeva postepeno uklanjanje stabala izdnačkog porijekla, prvenstveno stabala lošeg kvaliteta, a njegovanje stabala sjemenskog porijekla. Stabilnost ovih sastojina, prilikom prevođenja, ne smije doći u pitanje. U borovim kulturama predviđene su prorjede i sječe sanitarnog karaktera, a sve u cilju stvaranja kvalitetnih borovih šuma. Obzirom da se i u borovim šumama pojavljuju lišćarske vrste, u cilju smanjenja osjetljivosti ovih šuma na požare, te u cilju povećanja koeficijenta biodiverziteta, provođenjem mjera njege treba podržavati, naročito plemenite lišćare, hrast i voćkarice. Slične mjere i načine gazdovanja treba propisati za neuređeno područje, prilikom izrade nove šumsko-gospodarske osnove.

-Monitoring

Radi održavanja funkcije šuma koja je namijenjena ovom obliku zaštitne vrijednosti, nužno je održavati potpun sklop sastojina kako bi se spriječili bujični tokovi koji mogu dovesti do nanosa zemljanog materijala u jezersku akumulaciju.

Stepen sklopa će se provjeravati prilikom izrade ŠPO, a pojave nanosa od eventualnih bujičnih tokova će se snimati poslije obilnijih padavina, o čemu će se sačinjavati zapisnici na osnovu kojih će se poduzimati mjere.

U slučaju pojave šumskih požara ili masovne pojave zaraznih bolesti zbog kojih će se morati uklanjati stabla sa manjih ili većih površina, hitno će se izrađivati i realizovati projekti sanacija i pošumljavanja.

4b- Šume važne za zaštitu od erozija

„Vis“-Kalesija

A) Obrazloženje

Šumski pokrivač je vrlo značajan sa aspekta održavanja stabilnosti terena, zaštite zemljišta od erozija, klizišta i dr. Štete od spiranja zemljišta su nesagledive obzirom na dugi proces obrazovanja zemljišta. Pojave erozija su naročito značajne na većim nagibima, plitkim tlima i terenima bez šumskog pokrivača. Prirodnim šumama i kulturama na ovakvim terenima svakako treba dati VZV.

Ugrožavanje ovih šuma može imati nesagledive posljedice sa aspekta degradacije zemljišta koje se ovdje javlja u obliku eutričnog rankera u gornjim najstrmijim dijelovima, do plitkog eutričnog smeđeg zemljišta u srednjem dijelu padine kao i dubljih varijanti eutričnog smeđeg zemljišta u podnožju brda. Geološku podlogu čine serpentiniti.

U ŠGP Sprečko, G.J. Mala Spreča odjelima 1 i 2, lokalitet „Vis“ Kalesija, se nalaze kulture crnog bora starosti 40-50 godina koje su podignute na strmom terenu gdje su bile jako izražene erozije tla. Osim kultura crnog bora, na blažim nagibima, su se razvile izdanačke šume hrasta kitnjaka i običnog graba.

B) Definicija, prag, identifikacija i gazdovanje

- Definicija

Sa aspekta VZV ove šume se mogu definirati kao šume na stijenama i strmim terenima (nagib 25-55%) i kao šumske kulture na degradiranim zemljištima. Sastojine kojima se daje karakter VZV su opisane kao gazdinske klase 3410-Šumske kulture četinaru na staništu hrastovih šuma na različitim zemljištima (odsjeci 1a ; 2b i 2c) i 4232- Izdanačke šume kitnjaka i običnog graba na dubokim zemljištima na peroditu-serpentinitu (odsjeci 1b i 2c).

- Prag

Izdvojena površina šuma i šumskog zemljišta iznosi 89,4 ha.

odjel	odsjek	površina u ha
1	a	13,7
	b	21,8
2	a	3,9
	b	11,7
	c	38,3
ukupno		89,4

- Identifikacija

Identifikacija je izvršena na osnovu stanišnih, orografskih i edafskih prilika, uvidom na terenu kao i pomoću topografskih karata i satelitskih snimaka.

Članom 17. Zakona o šumama Tuzlanskog kantona je predviđeno da se ovakve šume mogu proglasiti zaštitnim šumama.

- Gazdovanje

S obzirom da se radi o šumama na stijenama i strmim terenima nagiba preko 40%, klizištima i lokalitetima lavina, gazdovanje podrazumijeva neizvođenje bilo kakvih mjera, odnosno zadržava se postojeće stanje. Drugim riječima, zabranjene su bilo kakve aktivnosti te će se intervenirati isključivo u slučaju hitne potrebe u cilju zaštite šuma i šumskog zemljišta.

Monitoring

Za monitoring ovih sastojina izdvojenih u šume za zaštitu od erozije planirana je godišnja kontrola u cilju detekcije da li je izvršena sječa ili ne. Za monitoring je zadužena ustanova JP "Šume Tuzlanskog kantona". Jedine intervencije vršiti će se u slučaju narušavanja zdravstvenog stanja sastojina u zaštićenom području ili požara. Monitoring će se svake godine vršiti vizuelno, a konstatacije evidentirati opisno.

„Rudine“- Banovići

A) Obrazloženje

Šumski pokrivač je vrlo značajan sa aspekta održavanja stabilnosti terena, zaštite zemljišta od erozija, klizišta i dr. Štete od spiranja zemljišta su nesagledive obzirom na dugi proces obrazovanja zemljišta. Pojave erozija su naročito značajne na većim nagibima, plitkim tlima i terenima bez šumskog pokrivača. Prirodnim šumama i kulturama na ovakvim terenima svakako treba dati VZV.

Područje **Rudine u G.J. „Oskova“**, koje se nalazi sa desne strane puta Živinice-Banovići a kome pripadaju **odjeli 150,151,152 i 153**, je vrlo raznovrsno i hetreogeno sa aspekta reljfskih formi. Strme padine i grebeni se, na vrlo malom prostoru, smjenjuju sa dubokim suhodolima i potocima. Zbog ovakvih orografskih uslova kao i prilično nepropusne geološke

podloge koju čine peridotiti i serpentiniti, u prošlosti su na ovom terenu, bile vrlo izražene erozije zemljišta izazvane obilnim padavinama. Velike površine, naročito na grebenima i strmim padinama bile su ogoljene ili su bile prekrivene rijetkom travnom vegetacijom. Samo na blažim padinama, manjim zaravnima i na manje osunčanim stranama se uspjela održati šumska vegetacija koju čine uglavnom izdanačke, manje ili više degradirane kitnjakove šume. Ovaj problem je već odavno prepoznat tako da se unazad nekoliko decenija počelo sa pošumljavanjem ogoljelih površina. Do sada je ostalo vrlo malo površina koje nisu pošumljne. Većina podignutih kultura uspješno odolijeva vrlo ekstremnim uslovima staništa, obzirom da su erozije još uvijek prisutne, istina, sa znatno smanjenim intenzitetom.

Ugrožavanje prirodnih šuma i vještački podignutih kultura može imati nesagledive posljedice sa aspekta degradacije zemljišta koje se ovdje javlja u obliku eutričnog rankera u gornjim najstrmijim dijelovima, do plitkog eutričnog smeđeg zemljišta u srednjem dijelu padine kao i nešto dubljih varijanti eutričnog smeđeg zemljišta u podnožju brda.

B) Definicija, prag, identifikacija i gazdovanje

- Definicija

Sa aspekta VZV ove šume se mogu definirati kao šume na stijenama i strmim terenima (na nekim dijelovima i preko 50%) i kao šumske kulture na degradiranim zemljištima. Sastojine kojima se daje karakter VZV su opisane kao gazdinske klase 3410-Šumske kulture četinara na staništu hrastovih šuma na različitim zemljištima (odsjeci: 150a,b,c,d,e i f ; 151a,b,c; 152a,b,c; 153a,b,c,d) i 4231- Izdanačke šume kitnjaka na plitkim zemljištima na peridotitu - serpentinitu (odsjeci: 150g; 151d; 152c,d; 153e,f,g,h,i) kao i šibljac i goleti podesni za pošumljavnje na staništima borovih šuma (5150 i 5250).

- Prag

Opština	odjel	odsjek	površina u ha	odjel	odsjek	površina u ha
Banovići	150	a	8,6	152	a	19,9
		b	3,8		b	7,6
		c	10,3		c	12,3
		d	1,1		d	51,1
		e	3,5		e	3,1
		f	5,2		f	7,0
		g	46,5		g	2,7
		Σ	79,0		i	2,5
	151	a	7,3		j	2,4
		b	4,6		Σ	108,6
		c	10,8	153	a	4,3
		d	17,4		b	1,8
		e	6,4		c	1,4
		f	0,7		d	1,2
		Σ	47,2		e	12,1
			f		3,1	
			g		19,5	
	ukupno				h	14,2
	150		79,0			

	151	47,2		j	3,5
	152	108,6		k	6,2
	153	95,9		l	3,4
	Σ	330,7		u	25,2
				Σ	95,9

- Identifikacija

Identifikacija je izvršena na osnovu stanišnih, orografskih i edafskih prilika, uvidom na terenu kao i pomoću topografskih karata i satelitskih snimaka.

Članom 17. Zakona o šumama Tuzlanskog kantona je predviđeno da se ovakve šume mogu proglasiti zaštitnim šumama.

- Gazdovanje

S obzirom da se radi o šumama na stijenama i strmim terenima nagiba preko 40%, klizištima i lokalitetima lavina, gazdovanje podrazumijeva neizvođenje bilo kakvih mjera, odnosno zadržava se postojeće stanje. Drugim riječima, zabranjene su bilo kakve aktivnosti te će se intervenirati isključivo u slučaju hitne potrebe u cilju zaštite šuma i šumskog zemljišta.

Monitoring

Za monitoring ovih sastojina izdvojenih u šume za zaštitu od erozije planirana je godišnja kontrola u cilju detekcije da li je izvršena sječa ili ne. Za monitoring je zaduženo JP "Šume Tuzlanskog kantona". Jedine intervencije vršiti će se u slučaju narušavanja zdravstvenog stanja sastojina u zaštićenom području ili požara. Monitoring će se svake godine vršiti vizuelno, a konstatacije evidentirati opisno.

VZV5 – Šumska područja fundamentalna za zadovoljavanje osnovnih potreba lokalnih zajednica

„Ilinčica“

A) Obrazloženje

Postoje šumska područja ili lokaliteti koji su predodređeni da se intenzivnije koriste za neke namjene koje su uslovljene njihovim položajem. Šume koje se nalaze u blizini gradskih sredina su predodređene da njihova funkcija ima pojačan rekreaciono-socijalni značaj.

Šumske površine na **Brdu Ilinčica** koje se nalaze nadomak grada Tuzle tradicionalno se koriste kao izletišta, prostor za rekreaciju: šetnju, trčanje, biciklizam (u posljednje vrijeme i brdski biciklizam). Prostor je pogodan za ove namjene obzirom da se nalazi u neposrednoj blizini grada (udaljenost od centra grada oko 1 km). Sastojine koje pripadaju odjelima: 7 GJ Gornja Spreča kao i odjelima 55 i 56 GJ Majeveca Jala su okružene naseljima i putevima tako da su izolovane od ostalog šumskog kompleksa. U pomenutim sastojinama sporadično se

javlja pitomi kesten (*Castanea sativa*) kao autohtona vrsta tako da su ovo gotovo jedine šume u ŠG Sprečko u kojima se kesten prirodno javlja.

Javno preduzeće Šume TK, je već odavno gazdovanje sa ovim šumama prilagodilo potrebama intenzivnog korištenja ovih šuma u navedene namjene, tako da se na ovom prostoru vrše samo sanitarne sječe i sječe uzgojnog karaktera. Davanje ovim šumama praga VZV5, se nameće kao logičan slijed.

Prostornim planom Općine Tuzla za period 2006-2026 koji je u izradi, ovaj prostor je definisan kao sportsko rekreaciona zona odnosno park šuma (u prilogu sintezni prikaz koncepcije prostornog razvoja Općine Tuzla 2006-2026), tako da i namjera lokalne zajednice koincidira sa namjerom Preduzeća da se ovim šumama dodijeli VZV .

B) Definicija, prag, identifikacija i gazdovanje

- Definicija

Područje Ilinčice se može definisati sa aspekta VZV kao šuma namijenjena za izletišta, odmor, rekreaciju i turizam.

Sastojine kojima se daje karakter VZV su opisane kao gazdinske klase: 4101- Brdske izdanačke šume bukve (čiste i sa drugim lišćarima) na dubokom kiselom zemljištu na silikatnim supstratima (odsjeci 55a i d; 56a u GJ „Majevica-Jala“ te 7a u GJ „Gornja Spreča“); 4205-Izdanačke šume hrasta kitnjaka (čiste i sa drugim lišćarima) na dubokom kiselom-smeđem zemljištu na silikatnim i/ili silikatno-karbonatnim supstratima (odsjeci 55b i c, 56b i c u GJ „Majevica-Jala“ te 7 b,c,d i e u GJ „Gornja Spreča“); 5201-Goleti podesne za pošumljavanje na staništu brdskih šuma bukve na različitim zemljištima (odsjek 7f GJ „Gornja Spreča“); 7101- uzurpacije (odsjeci 55e,f i g, 56d u GJ „Majevica-Jala“ te 7g i h u GJ „Gornja Spreča“)

- Prag

Ukupno izdvojena površina iznosi 151,2 ha

Općina	GJ	odjel	odsjek	površina u ha
Tuzla	Gornja Spreča	7	a	25,7
			b	21,8
			c	3,8
			d	3,2
			e	3,3
			f	1,1
			g	11,2
			h	1,7
	Σ	71,8		
	Majevica-Jala	55	a	11,5
b			5,9	

		c	5,6
		d	2,7
		e	2,5
		f	3,3
		g	7,6
		Σ	39,1
	56	a	12,1
		b	5,3
		c	19,2
		d	3,7
		Σ	40,3
	$\Sigma \Sigma$		151,2

- Identifikacija

Zakon o šumama TK u članu 18 predviđa mogućnost izdvajanje šuma sa posebnom namjenom u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH br. 33/03) i Zakonom o zaštiti prirode TK (Službene novine TK br. 10/04). Prostorni plan Općine Tuzla 2006-2026 (u fazi donošenja).

- Gazdovanje

U gazdinskim klasama koje predstavljaju izdanačke šume (4201 i 4205) vršit će se postepena konverzija prema visokim šumama, kao i sanitarne sječe i sječe u cilju vršenja prorjeda koje su neophodne obzirom da ima površina u kojima je podmladak u fazi letvenjaka i veoma je gust. U gazdinskoj klasi goleti sposobne za pošumljavanje (7f) izvršiti pošumljavanje ukoliko prirodno nije izvršeno podmlađivanje. Na površinama koje se vode kao uzurpacije provesti proceduru raščišćavanja stanja vlasništva te izvršiti razgraničenje državnih i privatnih posjeda kako bi se moglo upotpunosti pristupiti gazdovanju sa šumama.

-Monitoring

Monitoringa nema u ovom tipu budući su granice park šume definirane. Jednom godišnje vršit će se monitoring stanja populacije *Castanea sativa* kako bi se provjerilo da li su stabla eventulano posječena i kakvog su zdravstvenog stanja.

JP "Šume TK" d.d. Kladanj
 Broj: _____/12
 Datum: 10.12.2012. god.

Za Upravu preduzeća :
D I R E K T O R

Hodžić Refik, dipl.ing.šum.